

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΘΕΜΑ Α

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα καταγράφονται οι προβληματισμοί των παιδιών για το μέλλον τους. Συγκεκριμένα, πιστεύουν ότι λόγω της απουσίας του επαγγελματικού προσανατολισμού στην εκπαίδευση, η κοινωνία οδηγείται στον κορεσμό των δημοφιλών επαγγελμάτων και στην αύξηση της ανεργίας. Παράλληλα, αυτή η κατάσταση αναγκάζει τα παιδιά να θυσιάσουν τα όνειρά τους στον βωμό του βιοπορισμού, ενώ περιορίζει την επιχειρηματικότητα και οδηγεί τους νέους στην ετεροαπασχόληση ή στη μετανάστευση.

ΘΕΜΑ Β

B1. α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Λάθος

B2. α.

- Τίτλος με κυριολεκτική χρήση της γλώσσας:
Οι απόψεις και οι επαγγελματικές επιδιώξεις των τελειοφοίτων.
- Τίτλος με μεταφορική χρήση της γλώσσας:
Όνειρα και προβληματισμοί με φόντο το επαγγελματικό αύριο.

B2. β.

Η συντάκτρια του Κειμένου 1 στην προσπάθειά της να προσεγγίσει τον τρόπο θέασης του αύριο, επιλέγει να παραθέσει συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία («Το 47% δήλωσε ότι η ζωή θα είναι χειρότερη για τους περισσότερους ανθρώπους.» και «Το 39% δήλωσε, αντιθέτως, πως το 2025... ποιότητα ζωής.»). Με δεδομένο ότι τα στατιστικά στοιχεία αποτελούν μορφή τεκμηρίου, το οποίο με τη σειρά του λειτουργεί ως μέσο πειθούς, είναι σαφές πως η συντάκτρια προέβη στη συγκεκριμένη επιλογή, προκειμένου να καταστήσει τις θέσεις της αδιαμφισβήτητες, εύκολα αποδεκτές από ένα ευρύ κοινό, ενισχύοντας έτσι το κύρος των απόψεών της, καθώς και τον βαθμό πειστικότητάς τους. Συγχρόνως, τα στατιστικά στοιχεία προσδίδουν πληροφοριακό χαρακτήρα στο κείμενο, γεγονός που δικαιολογεί την κατάταξή του στον κειμενικό τύπο του άρθρου.

Το Κείμενο 2 αποτελείται από αρκετές μαρτυρίες τελειοφοίτων οι οποίοι τοποθετούνται προσωπικά σε σχέση με τις ελπίδες και τους φόβους που γεννά το επαγγελματικό τους μέλλον. Ο συντάκτης του Κειμένου 2 επιλέγει συνειδητά να παραθέσει σε ευθύ λόγο τις σκέψεις των τελειοφοίτων, δίνοντάς τους έτσι τον πρώτο λόγο πάνω σε ένα ζήτημα που αφορά κυρίως τους ίδιους κι ενισχύοντας ταυτόχρονα την αντικειμενικότητα, την πειστικότητα και τον βιωματικό χαρακτήρα κειμένου του, χωρίς ο ίδιος να αποτελεί τον διαμεσολαβητή της γνωστοποίησης των θέσεων των νέων. Σε υφολογικό επίπεδο, μέσα από την παράθεση μαρτυριών το κείμενο αποκτά ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα.

B3.

Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 φαίνεται πως η συντάκτρια επιθυμεί να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/αναγνώστριες σχετικά με τις προσδοκίες και τις ελπίδες με τις οποίες θα πρέπει ο σύγχρονος άνθρωπος να προσμένει το μέλλον. Στην προσπάθειά της αυτή προβαίνει σε συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές. Σε ένα πρώτο επίπεδο, χρησιμοποιεί κατά βάση α' πληθυντικό πρόσωπο («να φανταστούμε/σωρεύουμε/επιμένουμε/μπορούμε να κάνουμε») το οποίο προσδίδει καθολικότητα, αίσθημα εγγύτητας μεταξύ συγγραφέα κι αναγνώστη, ενώ ταυτόχρονα δίνει την αίσθηση πως αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα μέσα από ένα κοινό πρίσμα. Συγχρόνως, ο λόγος χρησιμοποιείται μεταφορικά σε σημεία όπως τα εξής: «αδιαπέραστο μέλλον/πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών/μελλοντικά ερείπια/ανάσα προσμονής/τον

αέρα της απαντοχής». Η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας λειτουργεί ως μέσο της επίκλησης στο συναίσθημα καθώς κινητοποιεί την ανάγκη για ελπίδα και δίνει ώθηση στον αναγνώστη να οραματιστεί αισιόδοξα την επικείμενη ευνοϊκή εξέλιξη. Οι μαθητές οφείλουν να εξηγήσουν τη χρήση μιας μεταφοράς. Ενδεικτικά προσεγγίζουμε την παρακάτω: «ανάσα προσμονής»: Μέσω της συγκεκριμένης μεταφοράς δίνεται με τρόπο εύληπτο η προσμονή και η στιγμιαία αναμονή για αισιόδοξο και φωτεινό μέλλον. Τέλος, μία τρίτη γλωσσική επιλογή που εξυπηρετεί την πρόθεση της συντάκτριας για ευαισθητοποίηση είναι η χρήση του ρητορικού ερωτήματος στο τέλος της παραγράφου («Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;») μέσω του οποίου διεγείρεται ο προβληματισμός και το ενδιαφέρον του αναγνώστη, δίνεται σε αυτόν τροφή για σκέψη, ενώ ταυτόχρονα το κείμενο κερδίζει υφολογικά σε ζωηρότητα και παραστατικότητα.

ΘΕΜΑ Γ

Το ποίημα του Ν. Γκάτσου αντιπαραθέτει δύο διαφορετικούς τρόπους ζωής: την ασφαλή αλλά όχι και τόσο ενδιαφέρουσα και την προβληματική αλλά γεμάτη εντάσεις και δράση. Αρχικά μας μεταφέρει σε ένα φανταστικό περιβάλλον, στον Σείριο, όπου ενώ η ζωή κυλά ιδανικά, τα παιδιά που ζουν εκεί δακρύζουν για τα δεινά που μαθαίνουν ότι βιώνουν οι κάτοικοι του μικρού γαλάζιου πλανήτη. Το ποίημα, λοιπόν, ξεκινά με την περιγραφή της ξένοιαστης αλλά επαναλαμβανόμενης ζωής των παιδιών στον πλανήτη Σείριο (“ποτέ δεν βάλαν έγνοια ... τα γιορτινά τους”). Η εικόνα της μακρινής Γης στον έναστρο ουρανό εξάπτει τη φαντασία τους (“παράξενα παιδεύει το μυαλό τους”) καθώς την παρομοιάζουν με “φτερό θαλασσινό” και “καράβι μακρινό”. Ωστόσο, η απάντηση του δασκάλου τους διαψεύδει αυτή την πρώτη εντύπωση, καθώς τον χαρακτηρίζει μεταφορικά ως “του σύμπαντος αρρώστια και πληγή”, όπου οι άνθρωποι που τον κατοικούν ζουν μια ζωή γεμάτη με προβλήματα αλλά ενδιαφέρουσα και έντονη σε εμπειρίες (“εκεί τραγούδια λένε ... με συνθήματα τους τοίχους) και η οποία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την ήρεμη κι απρόσκοπτη αλλά μάλλον ανιαρή ζωή στο ιδανικό περιβάλλον του Σείριου. Τα παιδιά του Σείριου έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με τον πόνο και την απελπισία που φαντάζονται ότι βιώνουν οι κάτοικοι της Γης αλλά και με την αμφισβήτηση της δικής τους ευτυχίας που προέρχεται από την ασφάλεια αλλά συνοδεύεται και από μια σχετική πλήξη. Έτσι, δακρύζουν και αισθάνονται ότι έχει γίνει μικρή ρωγμή στο οικοδόμημα της ευτυχισμένης τους ζωής.

Σε προσωπικό επίπεδο, νομίζω, ότι θα ήθελα να ζω σε μια κατάσταση ευτυχίας και σε έναν κόσμο ιδανικό χωρίς άγχη και προβλήματα που μου στερούν την ηρεμία της παιδικής και της νεανικής μου ηλικίας. Ωστόσο, δεν θα ήθελα αυτή η ευτυχία να βασίζεται στην άγνοιά μου για τα δεινά των υπολοίπων ανθρώπων, αλλά στη βεβαιότητα ότι πλέον έχουν πάψει να υφίστανται όλες εκείνες οι αρνητικές καταστάσεις που κάνουν άλλους ανθρώπους να υποφέρουν.

ΘΕΜΑ Δ

Τίτλος: «Εγχειρίδιο ... μέλλοντος!»

Πρόλογος

Είναι γεγονός ότι τον τελευταίο καιρό κατά τη διάρκεια της πλοήγησής μας στο διαδίκτυο συναντούμε αρκετά άρθρα – όπως και στην παρούσα ιστοσελίδα - που περιγράφουν ένα δυστοπικό μέλλον και που δημιουργούν έντονο προβληματισμό σε όλους μας. Γι' αυτόν τον λόγο επιθυμώ κι εγώ με τη σειρά μου, ως νέος, να εκφράσω τις σκέψεις μου για το ποιες ενέργειες μπορούμε να αναλάβουμε για να οικοδομήσουμε ένα καλύτερο αύριο, αλλά και ποια εφόδια χρειάζεται ο καθένας από εμάς για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: εφόδια για να αντιμετωπίσω τους μελλοντικούς κινδύνους

1. **ΓΝΩΣΗ:** κάθε νέος πρέπει να επενδύσει στην απόκτηση γνώσεων που θα οδηγήσει στην καλλιέργεια του πνεύματος. Συγκεκριμένα, οι γενικές γνώσεις σε συνδυασμό με την εξειδίκευση αλλά και τη δια βίου μάθηση είναι αυτά που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας. Έτσι, επιτυγχάνεται η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας που θα μας καταστήσει ικανούς να διαχειριστούμε τις δύσκολες καταστάσεις που μας επιφυλάσσει το μέλλον.
2. **ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ:** η γνώση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι απαραίτητη, καθώς μόνο έτσι θα μπορέσουμε να υπερασπιστούμε τον εαυτό μας – και όχι μόνο – απέναντι σε κάθε μορφή αυθαιρεσίας και απόπειρας ελέγχου της ζωής μας.

3. **ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ:** η ορθή και πλήρης ενημέρωση είναι πιο αναγκαία από ποτέ καθώς η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από τον όγκο και την ταχύτητα των πληροφοριών που είναι σχεδόν αδύνατον να διαχειριστούμε.
4. **ΑΡΕΤΕΣ:** η ανεκτικότητα, η δικαιοσύνη, το συλλογικό πνεύμα και η αλληλεγγύη είναι οι μόνες αρετές που αποτελούν εχέγγυο για την κοινωνική συνοχή. Έτσι, θα προτάξουμε στη ζωή μας το συλλογικό συμφέρον μέσω του οποίου θα εξασφαλίσουμε την κοινωνική ευδαιμονία.
5. **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:** Αυτοκριτική, αυτογνωσία, αγωνιστικότητα/ψηφιακές γνώσεις.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

- Συμμετοχή σε τοπικές πρωτοβουλίες δήμων και πόλεων.
- Συμμετοχή σε δίκτυα αλληλεγγύης με στόχο την παροχή βοήθειας σε ευπαθείς ομάδες και ανθρώπους που έχουν ανάγκη.
- Πολιτικοποίηση/πολιτική δράση και ενασχόληση με τα κοινά.
- Εθελοντική και φιλανθρωπική δράση.
- Διοργάνωση και συντονισμός πολιτιστικών εκδηλώσεων με σαφές πρόταγμα κοινωνικής ανοικοδόμησης.
- Διαμαρτυρίες για την κοινωνική αδικία και προώθηση αιτημάτων ανθρωπιστικού χαρακτήρα με ειρηνικά μέσα.

Επίλογος

Ανακεφαλαίωση ζητουμένων

(Υπογραφή συντάκτη)

Σχόλιο

Τα φετινά θέματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας κρίνονται στο μεγαλύτερο μέρος τους βατά και κατανοητά.

- 1) Τα κείμενα 1 και 2 ήταν απλά σε διατύπωση και περιεχόμενο, ενώ και τα θέματα Α και Β ήταν σαφώς διατυπωμένα και εντός της διδαχθείσας ύλης.
- 2) Το Θέμα Γ παρουσιάζει ορισμένες δυσκολίες, καθώς, ενώ σε πρώτο επίπεδο τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι μιλά για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι στη Γη, σε δεύτερο επίπεδο αναφέρεται στην πρόκριση μιας ζωής γεμάτης εντάσεις έναντι μιας ζωής ασφαλούς κι ανέμελης αλλά όχι τόσο ενδιαφέρουσας.
- 3) Το Θέμα Δ ήταν ευκρινώς διατυπωμένο με ξεκάθαρο επικοινωνιακό πλαίσιο και ερωτήματα.

Οι μαθητές του φροντιστηρίου μας είχαν διδαχθεί κατ' επανάληψη τα θέματα σε όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας τους και είχαν ασκηθεί σε αυτά σε όλα τα προσομοιωτικά διαγωνίσματα.

Βρίσκονται στα παρακάτω βιβλία της Γ' λυκείου των φροντιστηριακών εκδόσεων «Εκπαίδευση – Θετικό»:

- 1) **Νεοελληνική Γλώσσα – Τεύχος Α, Γ' λυκείου**, σελ 50, 169, 176, 179, 182, 243, 244, 251, 256.
- 2) **Λογοτεχνία Γ' λυκείου** και **φυλλάδιο «Συνοπτική παρουσίαση των κειμενικών δεικτών στη λογοτεχνία»**
- 3) **Λεξικό Εννοιών Α' - Β' - Γ' Λυκείου.**